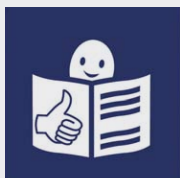

Bedre helse, bedre liv

Lettlest versjon av:

Europeisk erklæring om barn og unge med
utviklingshemming og deres familier

Om denne boken

Denne boken handler om den europeiske erklæringen. En erklæring er en liste med løfter

Denne erklæringen inneholder 10 løfter om rettighetene til barn og unge med utviklingshemning.

Utviklingshemning betyr at folk synes det er vanskeligere å lære og huske ting. I noen land kalles dette lærevansker.

Rettigheter er løfter som skal gjelde for alle.

Barn og unge med utviklingshemning har de samme rettighetene som alle andre barn.

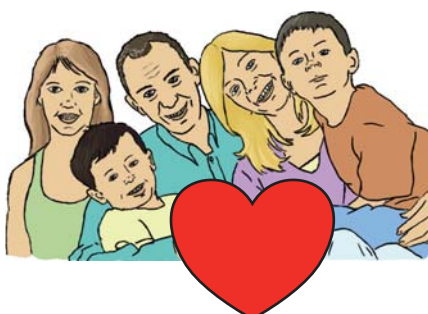

Alle barn har rett til

- god fysisk helse

- god mental helse

- å bo hos en familie som er glad i dem

- venner

- utdanning

- å lære en jobb

- omsorg

Flere barn og unge med utviklingshemning får det de har blitt lovet.

Men det må fortsatt gjøres mer:

- Familier trenger hjelp for at barna skal kunne bo hjemme

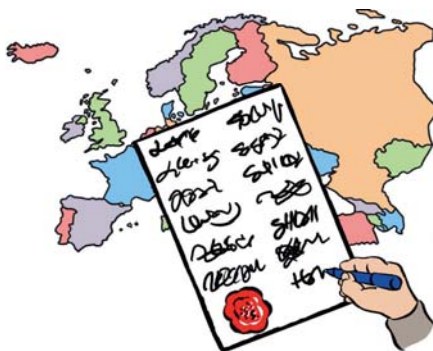

- Mange barn med utviklingshemning kommer fra fattige familier, og det kan bety at de har dårlig helse.

- Noen barn med utviklingshemning og deres familie behandles dårligere enn andre.

Styresmaktene i landene i Europa har undertegnet erklæringen.

Løfter	
1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____
5.	_____
6.	_____
7.	_____
8.	_____
9.	_____
10.	_____

En erklæring er en liste med løfter.

Styringsmaktene i et land lager regler for alle som bor der.

På de neste sidene står det hva Styringsmaktene har lovet å gjøre.

Løfte 1

Passe på at alle barn og unge er trygge

- at de ikke er redde

- at de ikke blir mobbet

- at de ikke skader seg

Løfte 2

Sørge for at barn vokser opp hos familier

- med sine egne foreldre når det er mulig

- i et hjem der de får omsorg

- hos foreldre eller forsterforeldre som forstår dem

- med søsknene sine

Løfte 3

Ingen barn skal bo på institusjon

En institusjon er et sted der barn ikke bor med familien sin.

• Barn skal bo hos en familie som er glad i dem.

• Barn skal bo i vanlige hus.

• Barn skal leve i et lokalsamfunn.

Løfte 4

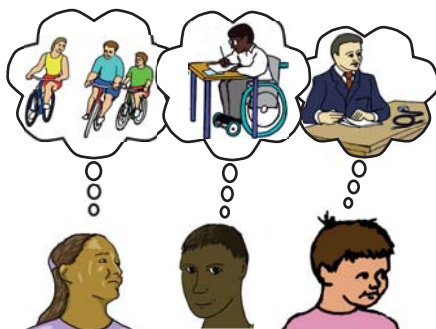
Finne ut hva hvert enkelt barn trenger

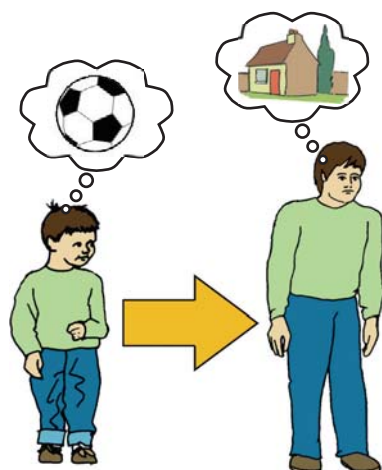
- Det er viktig å finne ut hva barn med utviklingshemning trenger.

- Alle barn er ulike og spesielle.

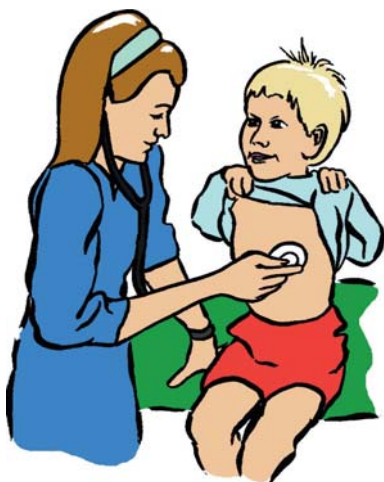
- Alle barn har ulike behov.

- Alle barns behov vil endre seg etter hvert som de blir større.

Løfte 5

Barn og unge med utviklingshemning trenger et godt helsetilbud

- De har samme behov for pleie som alle andre barn.

- Noen ganger trenger de ekstra hjelp.

Løfte 6

Passe på at familiene får hjelp til å ta seg av barn med utviklingshemning

- Familiene må få ekstra hjelp og tjenester, slik at de kan ta seg bedre av barna.

Information

- Familiene må få informasjon om utviklingshemning.

- Familiene trenger hjelp med en gang de finner ut at barnet deres har en utviklingshemning.

Løfte 7

La barn og unge få være med når familien bestemmer ting

Hjelp barn til å si hva de mener om

- livet

- stedet de bor

- folkene de bor sammen med

- tjenestene de bruker

Løfte 8

Lære opp ansatte

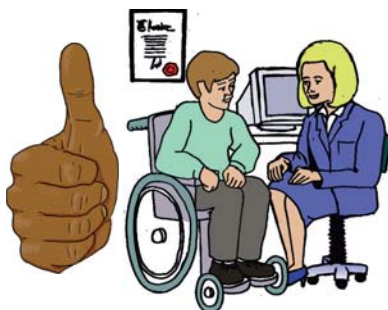

Passe på at de ansatte:

- forstår hva alle barn trenger

- forstår hva barn med utviklingshemning trenger

- ønsker å gjøre en god jobb

- får god lønn

- vet at alle barn har de samme rettighetene

Løfte 9

Passe på at alle tjenester for barn med utviklingshemning og familiene deres er gode

- finne ut om barn og unge med utviklingshemning får den hjelpen de trenger

- finne ut om alle familier får den hjelpen de trenger

- passe på at alle barn er glade og friske

Løfte 10

Betale for at alle barn skal få et godt helsetilbud

- betale for gode tjenester for alle barn

- bruke mer penger på barn med utviklingshemning som trenger mer hjelp

land som undertegner erklæringen, må:

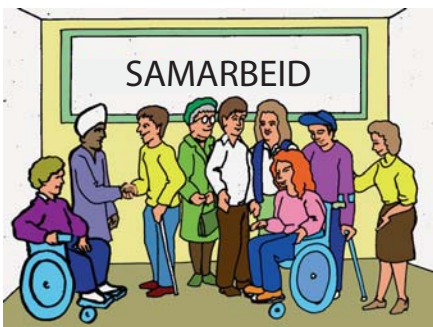
- skrive ned hvordan de vil hjelpe barn og unge og familiene deres

- passe på at informasjonen er enkel å forstå

- ha regler som sier hva slags hjelp barn og unge og familiene deres må få

- få alle til å samarbeide om å hjelpe barn

- passe på at barn og unge med utviklingshemning stadig får det bedre

Alle kan hjelpe til

De kan:

- lytte til barn og unge og familiene deres

- hjelpe dem med å si hva de ønsker og trenger

- yte gode tjenester

- endre måten folk tenker på barn og unge med utviklingshemning på

2015						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19		
22	23	24	25	26		
29	30	31				

World Health Organization

I 2015 skal Verdens helseorganisasjon finne ut om barn med utviklingshemning og familiene deres har fått det bedre

Disse løftene støttes av

- barn og voksne med utviklingshemning

- familier

- ansatte

- organisasjoner for folk med utviklingshemning

World Health Organization

- Verdens helseorganisasjon. Alle land samarbeider om gode helsetjenester.

- UNICEF. Alle land samarbeider om å passe på at alle barn er glade, friske og trygge.

Den europeiske erklæringen er skrevet av Verdens helseorganisasjons regionkontor for Europa.

Lumos skrev og betalte for denne lettleste boken på engelsk. Helsedirektoratet har oversatt teksten til norsk og Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning har laget denne norske boken.

Denne boken er utformet og produsert for Lumos av EasyRead-avdelingen hos Inspired Services Publishing Ltd. Ref. ISL453/09. September 2010.

Making it Easier-gruppen kvalitetssikret dette dokumentet i den engelske versjonen

Illustrasjonene kommer fra Valuing People Clipart-samlingen og kan ikke brukes andre steder uten skriftlig tillatelse fra Inspired Services Publishing Ltd.

Working to transform the lives
of disadvantaged children

LUMOS

Jobber for å bedre livene til svakerestilte barn

Bedre helse, bedre liv

Lettlest versjon av den europeiske erklæringen om barn og unge med utviklingshemming og deres familier

Lumos skrev og betalte for denne lettleste boken på engelsk © Lumos 2010

12–14 Berry Street, London, EC1V 0AU, United Kingdom

t: +44 20 7253 6464 I f: +44 20 7253 6563 I info@lumos.org.uk

www.lumos.org.uk

Lumos Foundation er et selskap med garantiansvar som er registrert i England og Wales (nr. 56111112).
Registrert velddedig organisasjon (nr. 1112575) I Forretningskontor: 12–14 Berry Street, London. EC1V 0AU.
United Kingdom.